

Jaarbeeld 2019 en Klachtbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd

Aan de orde is het **VSO Jaarbeeld 2019 en Klachtbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (33149, nr. 62)**.

De voorzitter:

Aan de orde is het VSO Jaarbeeld 2019 en Klachtbeeld 2019 van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, Kamerstuk 33149, nr. 62. Ik heet de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van harte welkom. Ik geef mevrouw Westerveld namens GroenLinks het woord.

Mevrouw **Westerveld** (GroenLinks):

Voorzitter. De inspectie schetst een triest beeld van de stand van zaken in de jeugdhulp. Te veel kinderen moeten te lang wachten op passende hulp, veel is niet op orde en het is onduidelijk wat er is gebeurd met moties die we al eerder in de Kamer aannamen. Op 2 juli werd bijvoorbeeld een motie van mij aangenomen waarin werd verzocht om in kaart te brengen hoe vaak dwangmaatregelen worden gebruikt en om onderzoek te doen naar de gevolgen van dwangmaatregelen op jongeren. Ik wil de staatssecretaris vragen wat er met die motie is gebeurd.

Mijn tweede punt gaat over onderwijs in jeugdzorginstellingen. Ik kaartte dat al in 2018 aan. Ik zei toen dat niet alle kinderen die in een jeugdhulpinstelling zitten, ook goed onderwijs krijgen. Ik krijg daar in ieder geval signalen over. We hebben toen gevraagd om dat te inventariseren. Vorig jaar heb ik het opnieuw aangekaart. Na lang wachten kregen we het bericht dat er een beleidsinventarisatie zou komen na de zomer. Nou, het is nu na de zomer en ik heb hem nog niet gezien. Ik wilde deze staatssecretaris vragen hoe het daarmee staat.

Voorzitter, ik heb nog een motie. Die gaat over gedwongen afzondering.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat een van de doelstellingen in het actieplan "De best passende zorg voor kwetsbare jongeren" is om het aantal gedwongen afzonderingen naar nul te krijgen;

constaterende dat het aantal gedwongen afzonderingen in 2021 met 80% moet zijn afgenomen, maar deze ambitie niet gehaald lijkt te worden;

constaterende dat er op dit punt veel kritische reacties zijn op het voorstel Wet rechtspositie gesloten jeugdinstanties, dat deze zomer in consultatie is gegaan;

verzoekt de regering om het voorkomen van vrijheidsbeperkende maatregelen het uitgangspunt van dit wetsvoorstel te laten zijn;

verzoekt de regering tevens om met jeugdzorginstellingen, hulpverleners en jongeren afspraken te maken over wat nodig is om deze ambities uit het actieplan te halen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Westerveld en Wörsdörfer. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 63 (33149).

Dank u wel, mevrouw Westerveld. Dan geef ik nu het woord aan de heer Jansen. Toch niet. Mevrouw Laan-Geselschap, klopt het dat u één minuut spreektijd heeft ingevuld? Ja? Prima. Het woord is aan mevrouw Laan-Geselschap namens de VVD.

Mevrouw **Laan-Geselschap** (VVD):

Dank, voorzitter. We hebben slechts één vraag en mijn collega heeft een motie medeondertekend. Onze vraag gaat over de capaciteit bij de IGJ, naar aanleiding van de discussie die we van de week hebben zien voorbijgaan over corona. In hoeverre is de capaciteit van de IGJ op dit moment voldoende om alle controles uit te voeren, ook bijvoorbeeld op particuliere bedrijven die coronatesten uitvoeren? Die vraag bleef van de week boven de markt hangen. Wij willen graag weten hoe dat zit. Wij weten ook dat er dit najaar nog een jaarplan wordt gepubliceerd over de IGJ voor het komende jaar, 2021. Zou u daarop kunnen anticiperen, waardoor het nu al gecorrigeerd kan worden, zodat we niet daar weer allerlei vragen over hoeven te stellen?

Dank u wel.

De voorzitter:

Heeft u geen motie? U heeft geen motie. Dat kan ook. Dank u wel, mevrouw Laan-Geselschap. Er is volgens mij één motie ingediend. We wachten heel even totdat de staatssecretaris die motie heeft bestudeerd.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Dan geef ik nu het woord aan de staatssecretaris van VWS. Gaat uw gang.

Staatssecretaris **Blokhuis**:

Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Westerveld heeft twee vragen gesteld en een motie ingediend. Haar eerste vraag was hoe het nu zit met haar motie over het in kaart brengen van hoe vaak dwangmaatregelen worden toegepast. Die motie is uitgevoerd. Ieder halfjaar verstrekken ggz-aanbieders op grond van de Wet verplichte ggz een analyse over

de verplichte zorg die zij in die periode hebben verleend. Daarnaast registreren instellingen voor gesloten jeugdhulp op vrijwillige basis alle gedwongen afzonderingen. Die effecten zijn in verschillende studies onderzocht. Wij weten — dat weet mevrouw Westerveld volgens mij ook als geen ander — dat gedwongen maatregelen een negatief effect kunnen hebben op kinderen. Vandaar ook haar zorg, die ik deel. Naast de onderzoeken die er al zijn, wil ik ook voor eetstoornissen aanvullend onderzoek doen naar de frequentie van dwangvoeding in de afgelopen twee jaar, en de reden daarvan. We hebben op 23 november een wetgevings-overleg Jeugd. Dan zal ik in een brief aan de Kamer, waarin ook een aantal andere thema's wordt belicht, op dit punt specifiek ingaan, dus de actualiteit melden.

Mevrouw Westerveld heeft gevraagd om meer werk te maken van onderwijs aan jongeren. Dat is iets wat helaas niet zo snel gaat als we zouden willen. Ik weet dat het ministerie van Onderwijs in gesprek is met de zorgaanbieders en dat dat wat moeizamer gaat dan we zouden willen. Ik weet verder dat de minister van Onderwijs begin 2021 verwacht meer hierover te kunnen melden en dat er dan echt voortgang is. Dat is later dan we hoopten en verwachten, maar dit is de weerbarstige realiteit. Het hele passend-onderwijsverhaal is een complexe materie. Er is een brief onderweg of al bij de Kamer over de laatste stand van zaken, maar dat is heel actueel allemaal.

Dan de motie van mevrouw Westerveld op stuk nr. 63, die zij heeft ingediend samen met haar collega Wörsdörfer. Volgens mij is iedereen het erover eens dat bij gedwongen maatregelen uitgangspunt moet zijn "nee, tenzij", dus zo weinig mogelijk. Dus wat betreft het eerste deel van het dictum, over het uitgangspunt, zeg ik: ja, graag in het wetsvoorstel "nee, tenzij".

Er staat verder in de motie dat er een actieplan zou moeten komen om te kijken wat nodig is om de ambities waar te maken. Daar zit ik wel even tegen aan te hikken, want ik vraag mij af of we daarmee de boel niet over elkaar heen laten buitelen. Op dit moment loopt het project "Ik laat je niet alleen". Daar zijn de organisaties druk mee bezig en dat gaan we evalueren. Dat heeft alles hiermee te maken. Het daarbovenop nog een plan van aanpak maken, zou een beetje overkill worden volgens mij. Ook hiervan zou ik willen zeggen dat ik de Kamer nader wil informeren over de te zetten stappen op dit specifieke punt, namelijk hoe we kunnen realiseren dat het aantal dwangmaatregelen tot een minimum beperkt wordt. Ook dat neem ik mee in de brief die ik aan de Kamer stuur met het oog op het wetgevings-overleg. Ik zou de indieners dan ook dringend willen vragen om de motie aan te houden tot het wetgevingsoverleg. Als er dan nog aanleiding is om te zeggen dat er meer gas moet worden gegeven op dit specifieke punt, kan de motie alsnog in stemming komen. Ik vraag de indieners voor nu om nog even geduld te hebben.

De voorzitter:
En anders is het oordeel Kamer?

Staatssecretaris Blokhuis:
Ja, ik ga de motie niet ontraden maar ik vind het een beetje prematuur, voorzitter.

De voorzitter:
Ja.

Mevrouw Westerveld (GroenLinks):
Misschien even een korte toelichting. Ik vraag niet om een nieuw actieplan. Sterker nog, ik ben vrij kritisch op alle actieplannen die zijn verschenen onder de voorganger van deze staatssecretaris. Daar ben ik trouwens niet de enige in.

Staatssecretaris Blokhuis:
Ik zal het doorgeven.

Mevrouw Westerveld (GroenLinks):
Het punt is juist dat er een aantal actieplannen zijn verschenen waarin hele hoge ambities staan maar waarin niet staat hoe die ambities worden waargemaakt. Bijvoorbeeld over het terugdringen van het aantal afzonderingen staan hele mooie woorden in zo'n actieplan, maar we zien dat de realiteit niet is dat die ambitie wordt gehaald. Het wetsvoorstel om de rechtspositie van jongeren te verbeteren gaat niet uit — daar is ook veel kritiek op gekomen tijdens de consultatie die ik heb gelezen — van het beperken of het naar nul brengen van het aantal afzonderingen, terwijl dat wel de woorden waren van de voorganger van deze staatssecretaris. Dat is mijn centrale punt.

Staatssecretaris Blokhuis:
Wat mij betreft zijn we gelijk bondgenoten als mevrouw Westerveld zegt: laten we ze absoluut tot een minimum beperken. Tegelijkertijd — daar zat volgens mij ook de kritiek tijdens de consultatieronde — is het denken dat je heel snel naar nul kunt of dat je zonder kan, bezijden hoe het in de praktijk loopt. We willen bijvoorbeeld wel opsluitingen in kale cellen voorkomen, maar om alle typen dwangmaatregelen in één keer overboord te kieperen, kan niet. Ik snap wel dat mevrouw Westerveld ambitie wil zien in hoe en via welke stappen we dat gaan terugdringen. Geeft u mij alstublieft de kans dat in een brief aan de Kamer in de aanloop naar het wetgevingsoverleg te formuleren en kom er dan eventueel op terug als u vindt dat de ambities nog te laag zijn.

Mevrouw Westerveld (GroenLinks):
Dat vind ik prima; dan houd ik de motie aan. Overigens, als de staatssecretaris hier zegt dat het lastig is om dat te halen, dan vind ik dat het niet eerder zo duidelijk in die actieplannen had moeten worden opgeschreven. Er staat namelijk heel duidelijk in dat het de ambitie is om naar nul te gaan. Dat is een afspraak tussen de voorganger van deze staatssecretaris en het veld. Dan moet er ook voor gezorgd worden dat de afspraken die zijn gemaakt, in ieder geval worden waargemaakt.

Staatssecretaris Blokhuis:
Mee eens.

De voorzitter:

Op verzoek van mevrouw Westerveld stel ik voor haar motie (33149, nr. 63) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De voorzitter:

Dank u wel.

Staatssecretaris Blokhuis:

Voorzitter. Mevrouw Laan heeft nog een antwoord van mij tegoed op haar vraag met betrekking tot de capaciteit van de IGJ. Dat is natuurlijk een belangrijk aandachtspunt, want er komt veel op het bordje van de IGJ, zeker in coronatijd. De IGJ heeft dit jaar nog wel capaciteitsuitbreiding gehad, ook in verband met nieuwe toetreders. In totaal 35 mensen zijn in aantocht, waarvan de eerste tien al zijn aangenomen. Tegelijkertijd blijft corona enorm veel toezichtcapaciteit vragen. Dat heeft ertoe geleid dat de IGJ ook herprioriteert, zodat daaraan meer aandacht kan worden gegeven. Dus er wordt wel degelijk gekeken naar zaken die heel risicovol zijn in de sfeer van corona. Daarop moet voldoende effort worden gezet. In dat kader herprioriteert de IGJ en anticipeert zij daarmee op inzet die nodig is in het kader van corona.

Mevrouw Laan-Geselschap (VVD):

Dank voor dit antwoord. Dat lag voor de hand, want het is logisch dat je moet acteren op de situatie die nu plaatsvindt. Ik begrijp dat dit ook niet de portefeuille van deze staatssecretaris is, maar het is nu wel het moment om dit te doen. Het controleren van de particuliere testafnemers voor corona is een specifiek punt waar wij een aantal keren aandacht voor hebben gevraagd. Het nieuwe jaarplan komt eraan. Mijn vraag aan deze staatssecretaris is of hij in ieder geval aan de persoon die hier wel over gaat wil meegeven dat het jaarplan voor volgend jaar er echt anders uit moet zien dan wat op de plank lag halverwege dit jaar. Dit kan niet. Herprioriteren kan, maar ten koste van wat dan? Dat is binnen dit jaarplan. Wij zijn ons allemaal ambtelijk bewust van hoe het leven werkt. Volgend jaar ziet het jaarplan er anders uit. Er zal specifiek aandacht moeten zijn voor alle punten die nu ook in de debatten naar voren komen.

Staatssecretaris Blokhuis:

Een heel heldere vraag en een heel helder antwoord: ik ga dat onder de aandacht brengen van de collega die erover gaat.

De voorzitter:

Dank u wel.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Er was één motie en die is aangehouden. Dus dan hoeven we nergens over te stemmen volgende week, tenminste wat dit onderwerp betreft. Ik zie dat de volgende woordvoerders aanwezig zijn.